ʻATIQOT

VOLUME 58

ISRAEL ANTIQUITIES AUTHORITY
JERUSALEM 2008

'Atiqot
Publications of the Israel Antiquities Authority

Editor-in-Chief: Zvi Gal

Series Editor: Rachel Kudish-Vashdi

English Editors: Lori Lender
Ellen Rosenberg
Shoshana Israeli
Shelly Sadeh

Hebrew Editors: Lior Wexler
Zvi Gal
Shoshana Israeli
Ayelet Gilboa

Editorial Coordinator: Aviva Schwarzfeld

Cover Illustrations
English: A Magical Amulet from Tiberias (Photography: Tsila Sagiv)
Hebrew: Pottery Sherd Depicting Saints from Pardessiya (Drawing: Yosef Kapelyan)

Typesetting: Hagar Maimon and Ann Abuhav
Layout and Production: Hagar Maimon
Preparation of Illustrations: Natalia Zak, Irina Berin and Elizabeth Belashov

Scanning, Plates and Printing: Keterpress Enterprises, Jerusalem

© 2008, the Israel Antiquities Authority
POB 586, Jerusalem 91004
ISBN 978–965–406–210–7
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

CONTENTS

The Flint Assemblage of Karmeliya, Haifa	Hamoudi Khalaily and Flavia Sonntag	1*
A Jewish Mausoleum of the Roman Period at Qiryat Shemu'el, Tiberias	Fanny Vitto	7*
The Greek Inscription from Tel Ashdod: A Revised Reading	Leah Di Segni	31*
Pottery Production at Ḥorbat Rodem near Bet She'an	Karen Covello-Paran and Dina Avshalom-Gorni	37*
A Site from the Iron Age until the Early Islamic Period near Ṭamra in the Lower Galilee	Leea Porat	47*
The Coins from Ṭamra	Danny Syon	57*

Summaries of the Hebrew Section

Be'er Sheva', Ramot Neighborhood, Site 49	Oded Feder and Nimrod Negev	59*
Survey and Excavations at Ḥorbat Burgin in the Judean Shephelah: Burial Caves, Hiding Complexes and Installations of the Second Temple and Byzantine Periods	Boaz Zissu and Amir Ganor	60*
A Complex Winepress from Mishmar Ha-'Emeq: Evidence for the Peak in the Development of the Wine Industry in Eretz Israel in Antiquity	Dina Avshalom-Gorni, Rafael Frankel and Nimrod Getzov	65*
A Church and Village Remains from the Byzantine Period at Pardessiya in the Sharon	Etan Ayalon	67*
Khirbat 'Adasa: A Farmstead of the Umayyad and Mamluk Periods in Northern Jerusalem (*with contributions by Helena Sokolov and Gabriela Bijovsky*)	Hamoudi Khalaily and Miriam Avissar	69*
The Glass Finds from Khirbat 'Adasa	Yael Gorin-Rosen	72*
Underground Reservoirs from the Crusader Period and Later Remains Next to and North of the Synagogue at Moẓa	Zvi Greenhut	73*

The Hebrew Section 1–144

Abbreviations

AASOR	Annual of the American Schools of Oriental Research
ADAJ	*Annual of the Department of Antiquities of Jordan*
'Atiqot (*ES*)	English Series
'Atiqot (*HS*)	Hebrew Series
BAIAS	*Bulletin of the Anglo-Israel Archaeological Society*
BAR	*British Archaeological Reports*
BAR Int. S.	British Archaeological Reports (International Series)
BASOR	*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*
BCH	*Bulletin de Correspondance Hellénique*
BIES	*Bulletin of the Israel Exploration Society* (Hebrew)
DOP	Dumbarton Oaks Papers
ESI	*Excavations and Surveys in Israel*
HA	*Ḥadashot Arkheologiyot*
HA–ESI	*Ḥadashot Arkheologiyot—Excavations and Surveys in Israel* (from 1999)
IAA Reports	Israel Antiquities Authority Reports
IEJ	*Israel Exploration Journal*
JGS	*Journal of Glass Studies*
JPOS	*Journal of the Palestine Oriental Society*
JRA	*Journal of Roman Archaeology*
JRS	*Journal of Roman Studies*
JWP	*Journal of World Prehistory*
LA	*Liber Annuus*
NEAEHL	E. Stern and A. Lewinson-Gilboa eds. *New Encyclopedia of Archaeological Excavations in the Holy Land*. Jerusalem 1993.
OIP	Oriental Institute Publications
PEF	*Palestine Exploration Fund*
PEFQSt	*Palestine Exploration Fund Quarterly Statement*
PEQ	*Palestine Exploration Quarterly*
QDAP	*Quarterly of the Department of Antiquities of Palestine*
RB	*Revue Biblique*
SBF	Studium Biblicum Franciscanum
ZDPV	*Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins*

עתיקות

כרך 58

רשות העתיקות
ירושלים התשס"ח

עתיקות
פרסומי רשות העתיקות

עורך ראשי: צבי גל

עורכת הסדרה: רחל קודיש־ושדי

עריכה עברית: ליאור וקסלר
צבי גל
שושנה ישראלי
איילת גלבוע

עריכה אנגלית: לורי לנדר
אלן רוזנברג
שושנה ישראלי
שלי שדה

רכזת מערכת: אביבה שוורצפלד

איורי עטיפה
עברית: שבר קערה מעוטר בדמויות קדושים מפרדסיה (ציור: יוסף קפליאן)
אנגלית: קמע מאגי מטבריה (צילום: צילה שגיב)

סדר: הגר מימון ואן אבוהב
עיצוב והבאה לדפוס: הגר מימון
הכנת איורים לדפוס: נטליה זק, אירינה ברין ואליזבט בלשוב

סריקות, לוחות ודפוס: מפעלי דפוס כתר, ירושלים

© כל הזכויות שמורות לרשות העתיקות
ת״ד 586, ירושלים 91004
ISBN 978–965–406–210–7
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

תוכן העניינים

באר שבע, שכונת רמות, אתר 49	עודד פדר ונמרוד נגב	1
סקר וחפירות בחורבת בורגין שבשפלת יהודה: מערות קבורה, מערכות מסתור ומתקנים מימי הבית השני ועד לתקופה הביזנטית	בועז זיסו ואמיר גנור	15
גת מורכבת במשמר העמק: עדות לשיא התפתחותה של תעשיית היין בארץ ישראל	דינה אבשלום־גורני, נמרוד גצוב ורפאל פרנקל	49
כנסייה ושרידי יישוב מהתקופות הביזנטית והאומיית בפרדסיה שבשרון	איתן איילון	67
ח׳רבת עַדָאסָה: חווה חקלאית בצפון ירושלים הגמה, מאת הלנה סוקולוב המטבעות, מאת הלנה סוקולוב וגבריאלה ביכובסקי	חמודי חלאילה ומרים אבישר	91
ממצאי הזכוכית מח׳רבת עַדָאסָה	יעל גורין־רוזן	123
מאגרי מים תת־קרקעיים מהתקופה הצלבנית ושרידים מאוחרים להם צמוד לבית הכנסת במוצא ומצפון לו	צבי גרינהוט	135

החלק האנגלי

מכלול כלי הצור משכונת כרמליה, חיפה	חמודי חלאילה ופלביה סונטג	1*
מאוזולאום יהודי מהתקופה הרומית בקריית שמואל, טבריה	פאני ויטו	7*
הכתובת היוונית שנמצאה לרגלי תל אשדוד: קריאה מתקנת	לאה די סגני	31*
עדות לייצור כלי חרס בחורבת רודם, ליד בית שאן	קרן קובלו־פארן ודינה אבשלום־גורני	37*
אתר מתקופת הברזל ועד לתקופה האסלאמית הקדומה ליד הכפר טמרה בגליל התחתון	לאה פורת	47*
המטבעות מטמרה	דני שיאון	57*